

125^e Assemblee van de Interparlementaire Unie Bern, 16-19 oktober 2011

Het Bundeshaus, zetel van het Zwitsers Federaal Parlement, gastparlement van de 125^e Assemblee

Inhoud

Samenstelling van de Belgische delegatie	3
Belangrijkste resultaten van de zitting en inbreng van de Belgische delegatie	4
1. Urgentiedebat over de hongersnood in Somalië	4
2. Paneldebatten over de thema's van de volgende assemblee	4
3. Commissie VN-zaken	6
4. Bestuursraad	9
• Verkiezing van de voorzitter van de IPU	9
• Strategie 2012-2017	9
• Werkprogramma en begroting 2012	10
• Nieuwe publicaties van de IPU	12
5. IPU-comités waar Belgische parlementsleden lid van zijn	13
• Comité voor de mensenrechten van parlementsleden	13
• Comité Midden-Oosten	14
• Adviesgroep HIV/aids	15
Groep van de Twaalf Plus	16

125e Assemblee van de Interparlementaire Unie Bern, 16-19 oktober 2011

[Agenda, programma en basisdocumenten van de zitting](#)¹

Delegaties van 127 van de 159 nationale parlementen die lid zijn van de IPU namen aan de zitting deel. Acht internationale parlementaire assemblees met het statuut van geassocieerd lid (waaronder het Europees Parlement en de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa) en 37 organisaties met het statuut van waarnemer waren eveneens vertegenwoordigd. De parlementaire delegaties bestonden voor 29,6 % uit vrouwen.

De presidente van Zwitserland, Micheline Calmy-Rey, opende de zitting. UNO-secretaris-generaal Ban Ki-moon woonde eveneens de openingsceremonie bij.

De voorzitter van de Zwitserse Nationale Raad, Jean-René Germanier, zat de Assemblee voor.

Samenstelling van de Belgische delegatie

- **François-Xavier de Donnea**, volksvertegenwoordiger, ondervoorzitter van de Belgische IPU-groep, lid van het comité Midden-Oosten van de IPU, delegatieleider
- **Philippe Mahoux**, senator, voorzitter van het comité Mensenrechten van parlementsleden van de IPU
- **Marleen Temmerman**, senator, voorzitzer van de IPU-adviesgroep HIV/aids
- **Vanessa Matz**, senator
- **Miranda Van Eetvelde**, volksvertegenwoordiger.

¹ De website en alle documenten van de IPU zijn beschikbaar in het Engels en het Frans. In dit verslag wordt gelinkt naar de Engelse versie van de website. De Franse versie van dit verslag bevat de links naar de Franse website en documenten.

Belangrijkste resultaten van de zitting en inbreng van de Belgische delegatie

Een [volledig overzicht van de werkzaamheden](#) is te vinden op de website van de IPU.

1. Urgentiedebat over de hongersnood in Somalië

Er waren vijf voorstellen voor een urgentiedebat. Twee voorstellen, van Namibië en Iran, gingen over de toestand in Somalië.

Het derde voorstel, van Palestina, droeg als titel “Verwezenlijking van het recht op zelfbeschikking van het Palestijnse volk”. Het had vooral tot doel de steun van de IPU te krijgen voor de aanvraag van Palestina om lid te worden van de UNO. De IPU nam Palestina al in oktober 2008 op als volwaardig lid, ondanks het feit dat het nog geen door de UNO erkende soevereine staat is.

Nadat Iran en Palestina hun voorstellen teruggetrokken hadden, koos de Assemblée bij consensus voor een urgentiedebat over het thema dat Namibië voorstelde: “De tragische situatie van de door hongersnood getroffen Somalische bevolking en de humanitaire hulp die de leden van de IPU kunnen bieden”.

In haar unaniem goedgekeurde [resolutie](#) vraagt de Assemblée niet alleen aan de internationale gemeenschap en meer bepaald aan de IPU-lidstaten om de nodige humanitaire hulp te verlenen aan het Somalische volk, zij roept ook op tot de invoering van de rechtsstaat en de versterking van de democratische instellingen in Somalië en tot de heropbouw van de bestaansmiddelen van de Somaliërs, in het bijzonder de Somalische vrouwen. Tot slot vraagt zij de autoriteiten in Somalië en de buurlanden om in te staan voor de veiligheid van het personeel van de hulporganisaties die in de regio werken.

2. Paneldebatten over de thema's van de volgende assemblee

Tijdens die debatten presenteren de rapporteurs een eerste versie van hun verslag voor de volgende assemblee en worden externe experts gehoord.

De paneldebatten gingen over de volgende onderwerpen.

- Aanmoediging en toepassing van deugdelijk bestuur als middel om de vrede en de veiligheid te bevorderen: lessen uit de recente gebeurtenissen in het Midden-Oosten en Noord-Afrika (*Commissie I: Vrede en internationale veiligheid*)
- Herverdeling van de macht en niet enkel van de rijkdom: wie bepaalt de internationale agenda ? (*Commissie II: Duurzame ontwikkeling, financiering en handel*)
- Toegang tot gezondheidszorg, een basisrecht: rol van de parlementen in het waarborgen van de gezondheid van vrouwen en kinderen (*Commissie III: Democratie en mensenrechten*).

Mevr. Van Eetvelde leverde commentaar op de verslagen voor commissies I en III.

In haar toespraak over de lessen die men uit de « Arabische lente » kan trekken over het belang van deugdelijk bestuur, stelde zij vast dat de twee rapporteurs elk afzonderlijk een verslag gemaakt hadden, terwijl hun analyse toch grotendeels gelijk liep. Zij raadde hen daarom aan om voor de volgende assemblee samen één verslag voor te leggen.

Inhoudelijk vroeg zij de rapporteurs om drie elementen verder uit te werken:

- de rol die de vrouwen in de gebeurtenissen in het Midden-Oosten en Noord-Afrika gespeeld hebben en vooral de rol die zij te spelen hebben in de overgang naar een democratisch politiek systeem in de betrokken landen;
- het verband tussen deugdelijk bestuur en externe of internationale veiligheid: de rapporteurs besteden weinig aandacht aan die kwestie, die complexer is dan het verband tussen deugdelijk bestuur en interne veiligheid of het voorkomen van conflicten binnen de samenleving;
- het feit dat democratie meer is dan vrije verkiezingen en de wet van de meerderheid : die twee elementen garanderen enkel democratie indien een aantal meer fundamentele voorwaarden, vooral inzake respect voor de mensenrechten, vervuld zijn. De recente botsingen tussen de islammeerderheid en de Koptische minderheid in Egypte wijzen er ons nogmaals op: de meerderheid heeft niet het recht aan basisrechten als de vrijheid van meningsuiting (waar de godsdienstvrijheid deel van uitmaakt) te raken, want de eerbiediging van die rechten is een noodzakelijke garantie voor de continuïteit van de democratie.

In haar toespraak over de toegang van vrouwen en kinderen tot gezondheidszorg (verwezenlijking van millenniumdoelstellingen 4 en 5), benadrukte mevr. Van Eetvelde de hoge kwaliteit van het verslag van de drie mederapporteurs: het is duidelijk en beknopt en behandelt toch alle essentiële aspecten van het probleem.

Spreekster sloot zich ook aan bij de aanbevelingen van de rapporteurs, vooral wat de rol van de parlementsleden betreft, zowel die van de donorlanden als van de ontwikkelingslanden.

Zij sprak vooral haar waardering uit voor de pragmatische aanpak van de rapporteurs, bijvoorbeeld daar waar zij de noodzaak van een gedifferentieerde aanpak in elk land benadrukken, zodat de beschikbare middelen prioritair naar die groepen van vrouwen en kinderen gaan die qua verlaging van het sterftcijfer het meeste achterop liggen.

Conceptueel zijn millenniumdoelstellingen 4 en 5 niet ingewikkeld: ze zijn welomschreven, de verwachte resultaten zijn goed meetbaar en, afgezien van de ideologische discussie over de rol van familieplanning en vooral het gebruik van voorbehoedsmiddelen, bestaat er een ruime consensus over wat er nodig is om ze te bereiken. Ook de erkenning van de toegang van vrouwen en kinderen tot de gezondheidszorg als basisrecht, hoe belangrijk ook, is eigenlijk al verworven, als men mag voortgaan op het aantal landen dat de VN-verdragen over de rechten van vrouwen en kinderen geratificeerd heeft. De uitdaging bestaat erin om van dat verheven principe een concrete werkelijkheid te maken. Spreekster riep de commissie dan ook op haar aanbevelingen op concrete acties toe te spitsen.

3. Commissie VN-zaken

De commissie voor VN-zaken werd in 2007 opgericht en heeft een drievoudige taak:

- ervoor zorgen dat parlementsleden en hoge ambtenaren van de Verenigde Naties regelmatig van gedachten kunnen wisselen over de grote wereldvraagstukken;
- ervoor zorgen dat parlementsleden een inbreng hebben in de VN-besluitvorming;
- een forum zijn waar parlementsleden kunnen nagaan in welke mate de landen hun internationale verbintenissen op wereldvlak nakomen.

De zes vergaderingen van de commissie in Bern gingen over de volgende onderwerpen.

1) Verbond der beschavingen

De commissie wisselde van gedachten met de Hoge Vertegenwoordiger van de VN voor het Verbond der beschavingen, Jorge Sampaio.

Het Verbond der beschavingen (*Alliance of civilisations*) werd in 2005 op initiatief van Spanje en Turkije opgericht en heeft tot doel de interculturele dialoog en samenwerking te bevorderen en zo een dam op te werpen tegen extremisme en scheidingslijnen te overstijgen.

De IPU maakt deel uit van de "Vriendengroep" van het Verbond der beschavingen en streeft ernaar een parlementaire dimensie te geven aan de activiteiten van het Verbond, onder andere in het kader van het jaarlijkse Forum van het Verbond, waarvan de volgende editie plaatsheeft in Doha (Qatar) van 11 tot 13 december 2011.

In zijn toespraak voor de commissie benadrukte dhr. Sampaio vooral de rol van de parlementsleden om een antwoord te bieden op de bekommernissen van de burgers in verband met cultuur, identiteit en migratie. Die bekommernissen vormen zowat overal ter wereld een uitdaging voor de basiswaarden van de democratie.

2) Kernwapens : op weg naar de nuloptie

Dit paneldebat werd georganiseerd in het verlengde van de [resolutie](#) over nucleaire non-proliferatie en ontwapening die de IPU in 2009 goedkeurde. Het was de bedoeling zicht te krijgen op de huidige stand van de discussie met betrekking tot dat onderwerp.

De commissie vroeg de IPU een informatienota voor parlementsleden over de kwestie uit te werken, met voorbeelden van wetten en andere concrete maatregelen die parlementen kunnen nemen om bij te dragen tot kernontwapening.

Wij vermelden nog dat het netwerk van parlementsleden voor nucleaire non-proliferatie en ontwapening (PNND) van de aanwezigheid in

Bern van een groot aantal parlementsleden uit de hele wereld gebruik maakte om vlak voor de IPU-assemblee zijn jaarlijkse vergadering te houden.

3) Uitvoering van het Actieprogramma van Istanbul voor de minst ontwikkelde landen (LDC – *Least developed countries*)

De 4^e VN-conferentie over de minst ontwikkelde landen (LDC IV) vond plaats in Istanbul in mei 2011. Er werd een nieuw actieprogramma ten voordele van de minst ontwikkelde landen goedgekeurd voor de volgende tien jaar. De tekst vermeldt uitdrukkelijk dat de parlementen een belangrijke rol te spelen hebben in de uitvoering van het programma.

De commissie hield een hoorzitting met dhr. Cheick Sidi Diarra, adjunct-secretaris-generaal van de UNO en Hoge Vertegenwoordiger voor de LDC's. De IPU heeft een samenwerkingsproject met het Bureau van de Hoge Vertegenwoordiger opgestart, dat de LDC-parlementen beter moet wapenen om controle uit te oefenen op de uitvoering van het Actieprogramma van Istanbul in eigen land. In Bern werd een eerste adviesnota voorgesteld over de manier waarop de parlementen het Actieprogramma in hun werkzaamheden kunnen integreren (*mainstreaming*).

Dhr. de Donnea nam het woord tijdens het debat over dit onderwerp. Hij was blij met het feit dat het Actieprogramma van Istanbul de rol van de parlementen erkent.

Wat in het Actieprogramma echter onvoldoende aan bod komt is het feit dat men ook de regionale en sub-regionale grensoverschrijdende samenwerking moet ontwikkelen om de problemen van de LCD's op te lossen.

Zo is er bijvoorbeeld veel werk aan de winkel op het stuk van marktontsluiting en gemeenschappelijk beheer van bepaalde hulpbronnen zoals stroomgebieden.

De regionale interparlementaire assemblees kunnen helpen om die problemen op de politieke agenda te plaatsen. Spreker vroeg dat de IPU dus ook met die assemblees zou werken en niet alleen met de nationale parlementen. De commissie verwelkomde zijn voorstel.

4) Samenwerking tussen de Verenigde Naties, de parlementen en de IPU

- De commissie besprak de conclusies van het [verslag](#) over een veldbezoek van de IPU in Ghana en Sierra Leone, dat de tenuitvoerlegging van de "One UN"-hervorming in die landen moest evalueren. Het doel van die hervorming is de coördinatie en doeltreffendheid van de hulpactiviteiten van diverse VN-organisaties in een bepaald land te verbeteren.

De IPU-zending, die al door gelijkaardige zendingen in Tanzania (2008) en Vietnam (2009) voorafgegaan werd, moest vooral nagaan hoe de VN-teams met de parlementen van de landen in kwestie samenwerken, en meer in het algemeen in welke mate die parlementen betrokken zijn bij het bepalen van de ontwikkelingsstrategie van hun land en controle uitoefenen op de uitvoering daarvan.

De commissie vroeg dat de verschillende VN-organisaties daarover duidelijker instructies geven aan hun landenteams.

- De commissie werd ook gebriefd over de voorbereiding van het volgende debat in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties over de interactie tussen de UNO, de nationale parlementen en de IPU. Dat debat is gepland voor de lente van 2012.

5) De groene economie : een doorbraak inzake duurzame ontwikkeling ?

De commissie organiseerde dit paneldebat in het vooruitzicht van de « Rio+20 »-top. Die VN-conferentie die in juni 2012 gaat plaatshebben, moet nagaan hoe het staat met de verwezenlijking van de verbintenissen die op de Top van de Aarde van 1992 in Rio de Janeiro aangegeven werden. Een van de belangrijkste thema's waar Rio+20 zich over zal buigen is juist de groene economie in samenhang met de doelstelling van duurzame ontwikkeling.

6) Volgende zitting van de VN-conferentie over klimaatverandering in Durban (Zuid-Afrika) in december 2011

De commissie werd gebriefd over de voorbereiding van die conferentie. De IPU gaat in de marge van de conferentie een vergadering organiseren voor de aanwezige parlementsleden. De commissie nam kennis van de [ontwerpverklaring](#) die op die vergadering besproken zal worden en de parlementaire bijdrage tot de VN-conferentie zal vormen.

Het verslag van de commissie VN-zaken is te vinden in de [brochure met de resultaten van de zitting in Bern](#), pp. 24-27.

4. Bestuursraad

De Bestuursraad is de IPU-instantie die het beleid en de werking van de organisatie bepaalt en controleert, in tegenstelling met de Assemblee, die de politieke standpunten van de IPU goedkeurt. Elk lidparlement heeft in de Raad drie stemmen (twee, indien alleen mannen of alleen vrouwen afgevaardigd worden). De besluiten van de Raad worden voorbereid in het Uitvoerend Comité van de IPU.

• Verkiezing van de voorzitter van de IPU

Dhr. Abdelwahad RADI, Voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers van Marokko, werd tot voorzitter van de Interparlementaire Unie verkozen voor een ambtstermijn van drie jaar.

De tegenkandidate was mevr. Nurhayati ALI ASSEGAF (Indonesië), voorzitter van het Coördinatiecomité van de vrouwelijke parlementsleden van de IPU. Dhr. Radi kreeg 137 stemmen tegen 130 voor mevr. Ali Assegaf. Hij volgt Theo Ben-Gurirab op (Namibië).

Dhr. Mahoux en mevr. Van Eetvelde stemmen voor de volgende voorzitter van de IPU

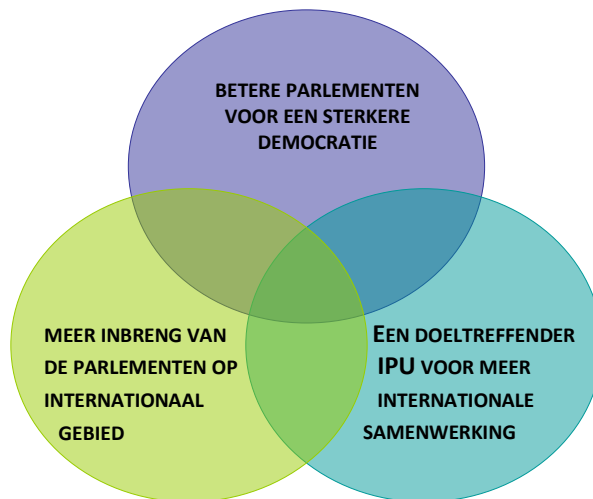
• Strategie 2012-2017

De IPU keurde voor het eerst een strategisch plan goed dat richting moet geven aan de ontwikkeling en activiteiten van de organisatie in de volgende vijf jaar. De strategie is het resultaat van een debat over de rol, de ambitie en de doelstellingen van de IPU dat bijna twee jaar geleden werd aangevat.

Tijdens de assemblee van oktober 2010 werd een eerste ontwerp tekst verspreid. Het Uitvoerend Comité heeft die verschillende keren herwerkt op basis van de opmerkingen en amendementen van de leden. De Twaalf Plus-groep is hier bijzonder actief geweest (zie p. 17 *infra*). De slottekst werd bij consensus goedgekeurd.

De strategie, die als titel “Betere parlementen, sterkere democratieën” meekreeg, wil de IPU tot de essentie terugbrengen door de activiteiten toe te spitsen op de parlementen en de parlementsleden en hun bijdrage tot de democratie, zowel nationaal als internationaal. Die ambitie komt tot uiting in drie strategische richtingen of grote werkgebieden: parlementen en democratie, meer betrokkenheid van de parlementen op internationaal vlak en versterking van de IPU als samenwerkingsinstrument van de parlementen op wereldvlak. Elke strategische richting wordt vertaald in drie hoofddoelstellingen, die zelf weer een aantal deeldoelstellingen omvatten.

Men kan de strategie nalezen in de [brochure met de resultaten van de zitting in Bern](#), pp. 33-45.

De Raad zal elk jaar bij de bespreking van het werkprogramma en de begroting moeten beslissen welke prioriteit de verschillende doelstellingen en deeldoelstellingen moeten krijgen en welke middelen eraan besteed worden.

- **Werkprogramma en begroting 2012**

De Raad gaf zijn goedkeuring aan het werkprogramma en de begroting van de IPU voor 2012, zoals aanbevolen door het Uitvoerend Comité.

De **begroting** voor 2012 bedraagt 13,7 miljoen Zwitserse frank (ongeveer 11 miljoen euro), waarvan ongeveer 1,2 miljoen Zwitserse frank uit vrijwillige bijdragen van externe donoren moet komen en de rest uit eigen middelen, hoofdzakelijk bijdragen van de parlementen die lid zijn van de organisatie (11,3 miljoen Zwitserse frank) en bijdragen van het personeel (interne belasting: 1,1 miljoen Zwitserse frank).

De goedgekeurde begroting daalt sterk ten opzichte van 2011. Tijdens de vorige assemblee in Panama (april 2011) eisten een aantal delegaties, vooral uit de Twaalf Plus-groep, een beduidende daling van de begroting en meer bepaald van de bijdragen van de leden. Er werd gesproken over een daling met 5 à 10 %.

De secretaris-generaal van de IPU ging op die vraag in en stelde een ontwerp-begroting voor die globaal met 7 % daalde (de vrijwillige bijdragen buiten beschouwing gelaten) en waarin de bijdragen van de lidparlementen met 5,3 % daalden.

Onder druk van de Twaalf Plus-groep is het Uitvoerend Comité nog verder gegaan. Het stelde voor om de begroting (zonder de vrijwillige bijdragen) met 10 % te doen dalen, wat voor de bijdragen van de lidparlementen een verlaging met 8,7 % inhield, maar zonder te raken aan het werkprogramma dat de secretaris-generaal voorstelde. De begroting wordt in evenwicht gebracht door het overschot te gebruiken dat voor 2011 verwacht wordt en dat ongeveer met de vereiste extrabesparing (409.000 Zwitserse frank) overeenstemt.

Aangezien dat overschot echter aan eenmalige omstandigheden te danken is (gunstige wisselkoers van de Zwitserse frank en daling van de loonmassa door personeelwissels in het secretariaat), is men het erover eens dat vanaf 2013 structurele maatregelen (schrapping van bepaalde activiteiten) nodig zullen zijn om de begroting op het niveau van 2012 te houden, en a fortiori indien men de begroting nog verder zou willen doen dalen.

Samen met de begroting keurde de Raad ook een **nieuwe bijdrageschaal** goed. Die schaal bepaalt het percentage van de totale bijdragemassa dat elk lidparlement betaalt. De IPU-schaal steunt op die van de UNO, met een aantal aanpassingen om rekening te houden met het feit dat de IPU minder leden telt en andere minimum- en maximumpercentages hanteert.²

De UNO-bijdrageschaal wordt periodiek herzien (in principe om de drie jaar) om rekening te houden met de economische toestand en de betaalcapaciteit van de lidstaten. In Bern besloot de Raad om de bijdrageschaal van de IPU, die nog altijd gebaseerd was op de UNO-schaal voor 2007-2009, aan te passen aan de cijfers van de UNO voor 2010-2012. In de toekomst zal de IPU-bijdrageschaal automatisch aangepast worden aan die van de UNO, om te plotse verschuivingen te vermijden.

De nieuwe schaal raakte enkel goedgekeurd in combinatie met de aanzienlijke verlaging van de begroting. Sommige delegaties, die hun quotum in de nieuwe schaal zagen stijgen, weigerden immers een hogere bijdrage te betalen en aanvaardden de nieuwe schaal maar voor zover de verhoging van hun quotum gecompenseerd werd door een verlaging van de te verdelen som.

Voor België komen de beslissingen van de Raad neer op een verlaging van het quotum van 1,493 % in 2011 naar 1,390 % in 2012 en een verlaging van de bijdrage van 180.400 Zwitserse frank in 2011 naar 151.600 Zwitserse frank in 2012 (min 16 %).

De Raad besteedde zoveel aandacht aan de bijdragen dat er nauwelijks gesproken werd over de **inhoud van de begroting**, met andere woorden : de toewijzing van middelen aan de verschillende activiteiten in het werkprogramma.

De begroting 2012 werd al opgesteld in functie van de doelstellingen en deeldoelstellingen van de vijfjarenstrategie. Qua prioriteiten kan men vaststellen dat de enige sector waarin de IPU duidelijk meer investeert dan in 2011 het communicatiebeleid van de organisatie is. De duidelijkste daling valt te noteren voor de activiteiten in verband met ontwikkeling en vredesopbouw. De middelen die aan de andere strategische doelen besteed worden (meer bepaald bevordering van de democratie, gelijkheid mannen/vrouwen, mensenrechten en relaties met de VN) verminderen eveneens maar de bestaande programma's worden grotendeels behouden. Enkele nieuwe opdrachten gaan niet door. Zo zal de IPU geen parlementaire vergaderingen organiseren in de rand van Rio+20 (VN-conferentie over duurzame ontwikkeling) en UNCTAD XIII (VN-conferentie over handel en ontwikkeling).

Ten slotte werd de Raad ingelicht dat in het Uitvoerend Comité een subcomité Financiën opgericht werd, bestaande uit zes leden van het comité, een per geopolitieke groep.³

² Zo is het hoogste aandeel in de IPU dat van Japan (11,75 %). De Verenigde Staten is geen lid van de IPU.

³ De IPU telt zes [geopolitieke groepen](#): de Afrikaanse groep, de groep van de Arabische landen, de groep Azië/Stille Oceaan, de Euraziatische groep, de Latijns-Amerikaanse groep (GRULAC) en de Twaalf Plus-groep, waar België toe behoort.

De oprichting van dat subcomité beantwoordt aan een oude wens van de Twaalf Plus-groep en werd trouwens op aandringen van die groep in de nieuwe IPU-strategie ingeschreven als instrument om de interne besluitvorming en controle in de IPU te versterken. Het subcomité moet de leden van de organisatie en dus de parlementsleden meer zeggenschap geven over de voorbereiding en uitvoering van de begroting en het werkprogramma van de IPU, en zo een tegenwicht vormen voor de rol van de secretaris-generaal op dat gebied.

• Nieuwe publicaties van de IPU

Twee nieuwe IPU-publicaties werden tijdens de vergadering van de Raad in Bern gepresenteerd.

- Handboek over de participatie van kinderen in het parlementaire werk

De Interparlementaire Unie en UNICEF werkten samen aan dit handboek, dat handelt over de middelen die parlementsleden kunnen aanwenden om ervoor te zorgen dat de stem van de kinderen, hun bekommernissen en belangen in het parlement weerklank vinden en dat er rekening mee gehouden wordt. Het handboek wil de parlementsleden informeren over een aantal concrete mechanismen die de participatie van kinderen in het parlementaire werk kunnen bevorderen (kinderparlementen, parlementaire websites voor kinderen, ombudsman voor kinderen, raadpleging van kinderen in het raam van de wetgevingsprocedure, enz.).

- Rapport over gendergevoelige parlementen

Dit rapport brengt de conclusies van een wereldwijde enquête die de IPU in 2009-2010 uitvoerde. Een gendergevoelig parlement is een parlement dat qua structuur, functionering, methodes en optreden aan de noden en belangen van zowel vrouwen als mannen beantwoordt.

Zes factoren bepalen de gendergevoeligheid van een parlement:

- (i) het aantal vrouwen in het parlement en de functies die zij er bekleden;
- (ii) de kwaliteit van het wettelijk kader en het beleid om gelijke kansen voor beide geslachten in de maatschappij te scheppen;
- (iii) de integratie van genderkwesties in het geheel van het parlementaire werk (*gender mainstreaming*);
- (iv) een niet-seksistische parlementaire cultuur en infrastructuur, ook op het niveau van de organisatie van de diensten;
- (v) een gedeelde verantwoordelijkheid inzake gendergelijkheid tussen mannen en vrouwen (de inzet voor pariteitskwesties mag niet enkel een zaak zijn van de vrouwelijke parlementsleden);
- (vi) politieke partijen die gelijke kansen bieden aan hun leden van beide geslachten.

Vijf regionale verslagen en 15 nationale casestudy's, waaronder een over *gender mainstreaming* in het Belgische Federaal Parlement, vullen het algemene verslag aan.

De vermelde publicaties zijn beschikbaar op de [website van de IPU](#) (afdelingen « Handbooks » en « Reports and surveys ») alsook bij het secretariaat van de Belgische IPU-groep (zie de contactpagina op deze website).

5. IPU-comités waar Belgische parlementsleden lid van zijn

- **Comité voor de mensenrechten van parlementsleden**

Het [Comité voor de mensenrechten van parlementsleden](#) onderzoekt concrete gevallen van mensenrechtenschendingen waar parlementsleden het slachtoffer van zijn. Het bestaat sinds 1976 en wordt wereldwijd erkend als een uniek en gezaghebbend instrument voor de bescherming van parlementsleden in de uitoefening van hun functie. Het comité vergadert met gesloten deuren en stelt over alle onderzochte gevallen een rapport met aanbevelingen op. Wanneer discrete demarches bij de autoriteiten van het betrokken land niets uithalen, wordt het rapport in de openbaarheid gebracht.

Het comité bestaat uit 5 leden en evenveel plaatsvervangers die voor vijf jaar verkozen worden. Het vergadert parallel met de IPU-assemblees en komt daarnaast nog twee maal per jaar bijeen in Genève, in januari en juli. Bij gelegenheid worden delegaties ter plaatse gestuurd om bepaalde gevallen te helpen oplossen.

Dhr. Mahoux is sinds april 2007 lid en werd in juli 2011 tot voorzitter van het comité verkozen.

In Bern onderzocht het comité de toestand van 392 parlementsleden uit 39 landen. Sinds de aanvang van het voorzitterschap van dhr. Mahoux werden 12 nieuwe gevallen aan het comité voorgelegd en heeft het comité 19 hoorzittingen met officiële delegaties en getuigen gehouden.

De dossiers van 328 parlementsleden uit 22 landen werden in de openbaarheid gebracht en door dhr. Mahoux aan de Raad voorgelegd (Bangladesh, Belarus, Burundi, Cambodja, Colombia, Ecuador, Eritrea, Filippijnen, IJsland, Irak, Libanon, Madagascar, Maleisië, Mongolië, Myanmar, Palestina/Israël, Rusland, Rwanda, Sri Lanka, Thailand, Turkije en Zimbabwe).

De zaak van mevr. Birgitta Jónsdóttir uit IJsland werd voor het eerst in de Raad besproken. Het betreft een speciaal geval omdat hier niet de IJslandse overheid maar die van een ander land, de Verenigde Staten, in het geding is en omdat de zaak te maken heeft met het gebruik van de nieuwe communicatiemedia. Mevr. Jónsdóttir is in de Verenigde Staten voor het gerecht gedaagd als coproducent van een videofilm die via Wikileaks verspreid werd en waarin men Amerikaanse soldaten van uit een helikopter het vuur ziet openen op burgers in Bagdad. In het kader van dat proces heeft de rechtbank Twitter bevolen informatie vrij te geven over de *account* van mevr. Jónsdóttir. De IPU verzet zich tegen dat bevelschrift omdat het een aantasting vormt van de vrijheid van meningsuiting en het recht op privacy en omdat het de parlementaire immuniteit uitholt die mevr. Jónsdóttir krachtens de IJslandse grondwet voor haar politieke activiteiten geniet.

Het dossier van 180 Thaise parlementsleden die in december 2008 uit hun parlementair mandaat en hun politieke rechten ontzet werden door een collectieve strafmaatregel van het Grondwettelijk hof, werd afgesloten. Aangezien de verkiezingen waaraan zij niet mochten deelnemen, inmiddels plaatsgehad hebben, kunnen de betrokkenen geen afdoende genoegdoening meer krijgen. Het comité blijft niettemin aandringen op de intrekking van de wettelijke bepalingen op grond waarvan zij hun mandaat verloren.

Tijdens de bespreking van het dossier van dhr. Al-Dainy (Irak) kon zijn echtgenote het woord nemen in de Raad. Dhr. Al-Dainy werd ter dood veroordeeld op basis van beschuldigingen (organisatie van een zelfmoordaanslag) die het IPU-comité als volkomen verzonnen beschouwt. De IPU vraagt dat het proces tegen de betrokkene ongeldig verklaard en zijn veroordeling verbroken wordt.

[Integraal verslag van dhr. Mahoux aan de Raad](#)

[Lijst van de aangenomen resoluties](#)

Dhr. Mahoux luistert naar mevr. Al-Dainy en naar de opmerkingen van de Iraakse delegatie tijdens de bespreking van de zaak-Al-Dainy in de Bestuursraad

• Comité Midden-Oosten

Dhr. de Donnea nam deel aan de vergaderingen van het [comité Midden-Oosten](#), waar hij sinds oktober 2008 lid van is (hij was al plaatsvervangend lid sinds oktober 2007). Het betreft een mandaat van vier jaar.

Het comité werd in 1987 opgericht om het vredesproces in het Midden-Oosten te volgen, daarover verslag uit te brengen in de IPU en in de mate van het mogelijke een bemiddelende rol te spelen tussen de betrokken partijen op parlementair niveau.

Dhr. de Donnea wierp de vraag op naar een mogelijke rol van het comité in verband met het voorstel van de Palestijnse delegatie voor een urgentiepunt over de erkenning van de Palestijnse Staat (zie p. 4 *supra*). Als de Assemblee niet voor dat voorstel zou stemmen, kon het comité Midden-Oosten misschien de taak op zich nemen om een korte verklaring ter attentie van de Raad op te stellen. Die verklaring zou wel evenwichtiger moeten zijn dan de tekst van de Palestijnse delegatie. Zij zou meer bepaald een oproep moeten doen aan alle onderdelen van de Palestijnse Autoriteit om de Israëlische Staat te erkennen, en aan de Israëlische Staat om de Palestijnse Staat te erkennen binnen de grenzen van 1967, met uitwisseling van grondgebied om beide staten veilige en erkende grenzen te geven.

Na de intrekking van het Palestijnse voorstel voor een urgentiepunt besloot het comité echter geen verklaring over die delicate kwestie voor te leggen.

Zoals besloten tijdens de vorige vergadering in april 2011, organiseerde het comité een hoorzitting met de delegaties van Israël en Palestina over het Arabische vredesplan. De delegaties van de buurlanden en van Saoedi-Arabië waren eveneens uitgenodigd maar alleen de Jordaanse delegatie was aanwezig.

Voor het eerst sinds jaren slaagde het comité er zo in om Israëlische en Palestijnse parlementsleden rechtstreeks samen te brengen. Tijdens vorige vergaderingen werden zij altijd afzonderlijk gehoord. Het gesprek verliep constructief en leidde tot het besluit om die rechtstreekse dialoog op parlementair niveau voort te zetten en uit te diepen tijdens een vergadering op de zetel van de IPU in Genève. Die vergadering zal plaatshebben op 23 en 24 januari 2012.

Het comité besloot ook nog om eerlang een bezoek te brengen in de regio.

• Adviesgroep HIV/aids

De [adviesgroep HIV/aids](#) werd opgericht in 2006, om de activiteiten van de IPU als promotor van het parlementaire werk over HIV/aids op wereldschaal te stimuleren en te sturen. Het doel van die activiteiten is de parlementen te betrekken bij de strijd tegen aids. De IPU doet dat door de parlementen te helpen om op het gebied van HIV/aids een goed wettelijk kader te scheppen en erover te waken dat er een doeltreffend beleid met de nodige middelen ontwikkeld wordt, zodat meer bepaald de toegang tot preventie en behandeling gegarandeerd wordt.

De groep bestaat uit twaalf leden die door de IPU-voorzitter aangesteld worden op grond van hun bijzondere expertise op het gebied van HIV/aids. Vertegenwoordigers van de belangrijkste externe partners van de groep (UNAIDS, UNDP en Wereldfonds voor de strijd tegen aids, tuberculose en malaria) nemen ook aan de vergaderingen deel.

Mevr. Temmerman is sinds mei 2008 lid van de groep en werd in juni 2011 tot voorzitter van de groep verkozen. Op 18 juli 2011 was zij voor een werkbezoek in Genève om met het secretariaat van de IPU en vertegenwoordigers van UNAIDS en het Wereldfonds overleg te plegen.

In Bern legde de adviesgroep drie krachtlijnen vast voor zijn werk in het komende jaar :

- ijveren voor het wegwerken van wetten die personen met HIV/aids discrimineren of als misdadigers beschouwen (twee derden van alle landen hebben zulke wetten);
- didactisch materiaal voor parlementsleden opstellen om hun onderlegdheid op het gebied van HIV/aids te verbeteren;
- zorgen voor parlementair leiderschap in verband met HIV/aids, onder andere door de parlementen te proberen te betrekken bij de volgende Internationale Aidsconferentie (Washington, juli 2012).

De groep onderkende ook twee problemen die zijn werking bemoeilijken :

- de financiering van zijn activiteiten : hoewel actie in verband met HIV/aids als doelstelling ingeschreven werd in de IPU-strategie voor 2012-2017, beseft de groep dat de beschikbare middelen ontoereikend dreigen te zijn. De inspanningen om externe financiering te vinden zullen dus opgedreven moeten worden.
- de impact van zijn aanbevelingen in het veld : de groep beseft dat hij voorvechters nodig heeft in de landen die het zwaarst getroffen zijn door HIV/aids, met andere woorden: parlementsleden die ervoor ijveren dat de aanbevelingen van de groep aan de basis in praktijk gebracht worden. De groep stelde in dat verband twee van zijn leden aan als aanspreekpunt voor respectievelijk Oost- en Zuidelijk Afrika.

Mevr. Temmerman gaf een [Powerpoint-presentatie](#) over de activiteiten en de projecten van de adviesgroep in de Bestuursraad.

De groep stelde ook voor om de problematiek van HIV/aids aan bod te brengen tijdens de volgende assemblee (Kampala, 31 maart – 5 april 2012). Er zal een paneldebat georganiseerd worden over het thema: “Het recht in dienst van de strijd tegen aids zodat er geen aidsbesmettingen, geen discriminatie op grond van aids en geen aidsdoden meer zijn”.

6. Groep van de Twaalf Plus

De [groep van de Twaalf Plus](#) is de grootste van de zes geopolitieke groepen in de IPU (46 landen). Hij omvat de meeste landen die lid zijn van de Raad van Europa plus Israël, Canada, Australië en Nieuw-Zeeland. Op het ogenblik is senator Robert del Picchia (Frankrijk) voorzitter van de groep.

Afgevaardigden van de parlementen die lid zijn van de groep (in principe twee per land) vergaderen vlak voor en tijdens de IPU-assemblee om hun standpunten in de mate van het mogelijke op elkaar af te stemmen.

Dhr. de Donnea en **dhr. Mahoux** namen deel aan de vergaderingen van de groep in Bern.

➤ Urgentiepunt

Net als de grote meerderheid in de Twaalf Plus-groep steunde dhr. De Donnea het voorstel voor een urgentiepunt over de hongersnood in Somalië. Hij gaf zijn collega's echter de raad om amendementen klaar te hebben voor het geval het Palestijnse voorstel het zou halen, want de ontwerp-resolutie van de Palestijnse delegatie was te eenzijdig.

➤ Strategie 2012-2017

De groep van de Twaalf Plus dankte dhr. de Donnea voor zijn werk als voorzitter en rapporteur van de werkgroep van de Twaalf Plus over de strategie.

Die werkgroep werd opgericht in oktober 2010 en onderzocht de opeenvolgende versies van het strategisch plan. Dhr. de Donnea bracht namens de groep drie verslagen uit ter attentie van het Uitvoerend Comité van de IPU (16 februari, 9 april, 24 juni).⁴

De goedgekeurde strategie houdt in grote mate rekening met de voorstellen van de werkgroep van de Twaalf Plus, behalve op twee punten: er is geen hiërarchie van de aangenomen doelstellingen en er is geen financieel plan dat aangeeft hoe de middelen voor de realisering van die doelstellingen over de periode van vijf jaar in functie van de vastgelegde prioriteiten moeten evolueren.

Ondanks die lacunes pleitte dhr. de Donnea in de Twaalf Plus-groep voor de goedkeuring van de strategie, op voorwaarde dat het debat over de prioriteiten en de verdeling van de middelen over de verschillende doelstellingen bij de goedkeuring van de jaarlijkse begroting van de IPU gevoerd wordt. De groep sloot zich bij dat standpunt aan.

➤ Begroting 2013 en daarna

De groep startte het debat over de structurele besparingen in de IPU-begroting die vanaf 2013 nodig zullen zijn (zie p. 11 *supra*). De voorzitter van het subcomité Financiën van het Uitvoerend Comité van de IPU, dhr. Ornfjäder (Zweden), opperde het idee om een van de twee jaarlijkse assemblees af te schaffen maar kreeg weinig steun. Anderen spraken over de vermindering van de secretariaatskosten van de IPU, de vervanging van sommige gespecialiseerde vergaderingen door videconferenties of het doorvoeren van een lineaire besparing op alle begrotingsposten.

Dhr. de Donnea was van oordeel dat men het probleem eerder moest benaderen vanuit de pas aangenomen strategie. De IPU moet zich terugplooiën op haar essentiële doelstellingen, die volgens de Twaalf Plus te maken hebben met de versterking van de democratie en van de slagkracht van de parlementen.

Op voorstel van de voorzitter van de Twaalf Plus werd besloten om aan de werkgroep van dhr. de Donnea een nieuwe opdracht te geven: mogelijke besparingen voorstellen. De leden van de Twaalf Plus-groep werden verzocht hun ideeën aan de rapporteur door te spelen.

⁴ De verslagen zijn te krijgen bij het secretariaat van de Belgische IPU-groep (zie de contactpagina op deze website).